

Datum
2020-03-30

Diarienummer
SN-2020/351.118

Handläggare
Björn Rosborg
08-535 302 09
Bjorn.Rosborg@huddinge.se

Socialnämnden

Granskning av kommunens arbete med ensamkommande unga - svar på remiss från revisionen

Förslag till beslut

Socialnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet, daterat den 30 mars 2020, till Huddinge kommuns revisorer som remissvar avseende förstudien av kommunens arbete med ensamkommande unga som fyllt eller ska fylla 18 år.

Sammanfattning

Den 5 februari 2020 inkom en revisionsskrivelse med bifogad förstudie till kommunen rörande arbetet med ensamkommande unga som fyllt eller ska fylla 18 år för yttrande. Förstudien visar att kommunen, inom de områden som berörts i förstudien, följer gällande lagstiftning och regler. Det framgår också att kommunen valt att inte ha särskilda arbetsätt och rutiner i arbetet med ensamkommande unga utan tillämpar samma arbetsätt för ensamkommande som för andra barn och unga vuxna.

Förstudien anser dock att kommunen brister i samverkan med frivilligorganisationerna och att civilsamhällets kompetenser, erfarenheter och ambitioner därmed inte tas tillvara i tillräcklig utsträckning. Revisionen rekommenderar att samverkan och kommunikationen med civilsamhället utvecklas.

Förvaltningen vill framhålla att målgruppen som utgjort förstudiens granskningsobjekt, ensamkommande unga mellan 17 och 20 år, är väldigt liten i Huddinge idag och kommer att minska ytterligare. Att utforma specifika arbetsätt och rutiner för denna grupp är inte rationellt.

Förvaltningen menar att det eftersträvarsvärt att ha ett gott samarbete med civilsamhället och anser att kommunen även har det. Därför är den bild som målas upp i förstudien om bristande samverkan med frivilligorganisationerna inte helt nyanserad. Det är också viktigt att påminna sig att det är den enskildes behov som ska avgöra om en samverkan med en extern aktör bör inledas.

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Socialförvaltningen
141 85 Huddinge

Besök
Gymnasietorget 1

Tfn vxl 08-535 300 00

sof@huddinge.se
www.huddinge.se

Beskrivning av ärendet

Inledning

Den 5 februari 2020 inkom en revisionskrivelse med bifogad förstudie till kommunen. Bakgrunden är att KPMG, på uppdrag av kommunens revisorer, har genomfört en förstudie av kommunens arbete med ensamkommande unga som fyllt eller ska fylla 18 år. Revisionen beslutade att överlämna rapporten till kommunstyrelsen, gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden samt socialnämnden för yttrande.

Förstudien i korthet

Utredningsarbetet har varit avgränsat till kommunens verksamhet för mottagande och integrationsarbete omfattande ensamkommande ungdomar med och utan uppehållstillstånd, som fyllt eller ska fylla 18 år. Det innebär att förstudien har omfattat ensamkommande unga mellan 17 och 20 år.

Förstudien visar att kommunen, inom de områden som berörts i förstudien, följer gällande lagstiftning och regler. Kommunen har valt att inte ha särskilda arbetssätt och rutiner i arbetet med ensamkommande unga utan i enlighet med KL 2 Kap 3§ tillämpar samma arbetssätt för ensamkommande som används för övriga barn och unga vuxna.

Förstudien redovisar ett antal skäl för riktade insatser för ensamkommande unga i syfte att ge dem en god start i vuxenlivet. Ett sådant arbete torde även vara gynnsamt för kommunen på kort som lång sikt såväl ekonomiskt som i arbetet med social hållbarhet och trygghet.

Av revisorernas rapport framgår också att kommunen inte bedriver någon uppsökande verksamhet för de ensamkommande asylsökande över 18 år som återkommer till kommunen. Ansvaret för dessa ungdomar ligger på Migrationsverket, men eftersom de trots allt vistas i kommunen och ofta har en osäker och utsatt tillvaro, är revisionens bedömning att det skulle kunna finnas fördelar om kommunen bedrev ett mer aktivt arbete.

I förstudien framförs att kommunen brister i samverkan med frivilligorganisationerna med följderna att civilsamhällets kompetens, erfarenhet och ambition inte tagits tillvara. Samarbete som erbjudits kommunen i arbetet med ensamkommande unga har enligt uppgift bemötts på ett ointresserat sätt.

Rekommendation

Det är revisionens uppfattning att kommunen bör välkomna insatser från frivilligorganisationer och rekommenderar därför kommunstyrelsen, gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden och socialnämnden:

- Utveckla samverkan med civilsamhället
- Förbättra kommunikationen med civilsamhället

Beredning av ärendet

Yttrandet avseende den av revisorerna initierade förstudien av kommunens arbete med ensamkommande unga som fyllt eller ska fylla 18 år har tagits fram genom en samberedning mellan kommunstyrelsens förvaltning, gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen.

Fakta om ansvaret för ensamkommande barn och unga

- Migrationsverket har det övergripande ansvaret för mottagande av ensamkommande barn i Sverige. Kommunen ansvarar för det praktiska mottagandet.
- Den kommun där barnet ger sig till känna och ansöker om asyl kallas ankomstkommun. I anslutning till att Migrationsverket tar emot barnets asylansökan anvisas en kommun som får det långsiktiga ansvaret för barnet. Den kommunen kallas anvisningskommun.
- Socialtjänsten i anvisningskommunen utreder och tillgodoser barnets behov av boende (placering) samt stöd och skydd inom ramen för socialtjänstlagen.
- Grunden för det kommunala mottagandet av ensamkommande barn är den så kallade *normaliseringsprincipen*. Den innebär att alla barn som vistas i Sverige ska så långt som möjligt omfattas av samma sociala omvårdnadssystem.
- Asylsökande ensamkommande barn får en god man som företräder dem i en förälders ställe. Asylsökande barn har rätt att gå i förskola och skola, men har ingen skolplikt.
- När ett barn fyller 18 år upphör den gode mannens förordnande. Den unge betraktas nu som vuxen i asylprocessen, vilket medför att ansvaret för mottagandet övergår till Migrationsverket, som erbjuder den unge boende på en förläggning.
- Om barnet får avslag på sin ansökan om uppehållstillstånd kallas denne till Migrationsverket för ett återvändandesamtal. Kommunens ansvar för boende (placering) och andra insatser kvarstår tills beslutet om avvisning eller utvisning har verkställts.

Huddinges arbete med ensamkommande unga

Antal

Antalet ensamkommande unga minskar kontinuerligt från topparna under åren 2015–2016. I mars 2020 fanns det 5 ungdomar, som är 18 år eller fyller under året, på olika HVB-hem eller i stödboenden.

29 ensamkommande barn och unga är placerade i familjehem varav 19 stycken är 18 år eller fyller under året. Placeringen för 6 av dessa avslutas i juli 2020.

Datum
2020-03-30Diarienummer
SN-2020/351.118

Tillströmningen av ensamkommande barn och unga till kommunen är för tillfället mellan 8–10 stycken per år medan utströmningen av dessa från de kommunala verksamheterna under de senaste åren varit betydligt fler. Gruppen har inte bara minskat avsevärt över tid utan kommer att fortsätta att göra det inom en överskådlig framtid.

Arbetsätt

Kommunen har valt att inte ha särskilda arbetsätt och rutiner i arbetet med ensamkommande unga utan tillämpar samma arbetsätt för ensamkommande som för andra barn och unga vuxna i Huddinge.

Detta beror bland annat på att grunden för det kommunala mottagandet av ensamkommande barn är den så kallade normaliseringsprincipen som innebär att alla barn som vistas i Sverige ska så långt som möjligt omfattas av samma sociala omvårdnadssystem.

Ett annat skäl är att gruppen ensamkommande unga är väldigt liten och dessutom krymper. Det skulle vara föga rationellt, kanske inte ens möjligt, att ha särskilda arbetsätt och rutiner för dessa. Dessutom finns det redan idag viss flexibilitet i tillämpningen av socialtjänstens rutiner och arbetsätt då dessa är utformade för att kunna ta hänsyn till olika individers varierande förutsättningar och behov.

Precis som framgår av förstudien bedriver inte kommunen någon uppsökande verksamhet för de ensamkommande asylsökande över 18 år som återkommer till kommunen då ansvaret för det vilar på Migrationsverket. Ett framgångsrikt socialt arbete kännetecknas av klara roller och ett tydligt ansvar för de insatser en utpekad målgrupp behöver. Detta innebär inte att socialtjänsten i kommunen avstår från att agera om missförhållanden skulle komma till deras kännedom.

Gymnasiestuderande ungdomar i Huddinge 18–21 år med uppehållstillstånd som saknar föräldrar som kan fullgöra sin försörjningsplikt har möjlighet att ansöka om ekonomiskt bistånd till uppehälle och boende. Syftet är att stödja ungdomarna att fullgöra sina gymnasiestudier på samma sätt som ungdomar vars föräldrar kan försörja dem. Detta är i enlighet med gällande lagstiftning och regelverk vilket också konstaterats i förstudien.

Samarbete med frivilligorganisationer

Som framgår av förstudien så utgör Huddinge kommuns samverkan kring ensamkommande unga mest kontakter med andra myndigheter som Migrationsverk och Skatteverk. Men det finns även kontakt med kyrka och föreningsliv.

Av förstudiens intervjuer framgår också att det finns en indirekt samverkan med frivilligorganisationerna då stödboenden och HVB-hem i flera fall samverkar med organisationer som exempelvis ger läs- och läxhjälp på boendena.

I sammanhanget bör dock betonas att i all samverkan med frivilligorganisationerna inom socialtjänstens område är det alltid den enskilde och dennes behov som man genom en individuell bedömning av ska utgå ifrån.

Datum
2020-03-30

Diarienummer
SN-2020/351.118

Dessutom finns det sekretesslagstiftning att ta hänsyn till och som kan försvåra samverkan med externa aktörer.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen vill börja med att slå fast att den målgrupp som utgjort förstudiens granskningsobjekt, ensamkommande unga mellan 17 och 20 år, är väldigt liten i Huddinge redan idag och kommer med stor sannolikhet att minska ytterligare kommande år. Att utforma specifika arbetssätt och rutiner för en väldigt liten målgrupp är inte ett rationellt agerande i en tid där kommunen till följd av avstannande ekonomisk tillväxt och demografiska förändringar har en stram budget att hålla.

Grunden för det kommunala mottagandet av ensamkommande ska också utgå från normaliseringsprincipen dvs. att alla barn och unga som vistas i Sverige så långt som möjligt ska omfattas av samma sociala omvårdnadssystem.

Rörande den explicita rekommendation revisionen ger kommunen att utveckla samverkan och förbättra kommunikationen med civilsamhället kan följande framföras.

Förvaltningen finner det eftersträvansvärt att ha ett gott samarbete med civilsamhället och anser att kommunen även har det. Därför är den bild som målas upp i förstudien om bristande samverkan med frivilligorganisationerna inte helt nyanserad. Och det är svårt för Huddinge kommun att förhålla sig till ett generellt antagande om en bristande samverkan då det ingenstans i förstudien nämns när, på vilket sätt och med vilka samverkan har fallerat eller kunnat utvecklas, utöver att ansvarsfördelningen inom kommunen upplevs av vissa frivilligorganisationer som oklar och inte tydligt kommunicerad.

Det är också viktigt att i det sammanhanget påminna sig att det är den enskildes behov som ska avgöra om en samverkan med en extern aktör bör inledas. Den sekretesslagstiftning kommunen har att följa lägger också hinder i vägen för viss samverkan.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Förslaget till beslut medför inga ekonomiska eller juridiska konsekvenser för kommunen.

Lotta Wigen
Socialdirektör

Christine Carlsén
Verksamhetschef

Datum
2020-03-30

Diarienummer
SN-2020/351.118

Bilagor

1. Revisionskrivelse
2. Förstudie: Granskning av kommunens arbete med ensamkommande unga

Beslutet ska skickas till

Huddinge kommuns revisorer

Kommunstyrelsens förvaltning, Pekka Pöljö och Björn Rosborg